

Vojtíšek, Z., Dušek, P., Motl, J. Spiritualita v pomáhajících profesích.

Praha: Portál, 2012. 231 s.

Kniha „Spiritualita v pomáhajících profesích“ je výsledkem týmové práce tří spoluautorů, Zdeňka Vojtíška, Pavla Duška a Jiřího Motla, kteří v ní propojují a zhodnocují své hluboké poznatky a zkušenosti nabyté nejen na jim společném poli religionistiky, ale i v dalších profesních oblastech: psychoterapii (Z. Vojtíšek), teologii a historické etnologii (P. Dušek) a psychologii náboženství (J. Motl).

Kniha nabízí širokému spektru příslušníků pomáhajících profesí (od psychologů, psychiatrů a psychoterapeutů přes sociální pracovníky až k duchovním) erudovanou teoretickou základnu, z níž vycházejí cenné podněty k zamyšlení nad vlastní i klientovou spiritualitou, která je nedílnou součástí osobnosti.

V první kapitole přináší přední český religionista Z. Vojtíšek důkladné vymezení klíčových pojmů spiritualita, religiozita a Posvátno. V rámci komplexního přístupu ke studované problematice prezentuje užitečný model sedmi rovin spirituality, tj. sedmi způsobů vyjádření vztahu člověka k Posvátnému. Osvětluje také možné zdroje a kontextuální souvislosti spirituality, jejichž znalost může napomoci k lepšímu porozumění prožívané i vyjadřované spirituality daného jedince.

Ve druhé kapitole otevírá Z. Vojtíšek téma možné pomoci při potížích se spiritualitou. Představuje jak aktivity konfesních institucí, tak i nábožensky neutrálních poraden. Podrobněji pak informuje o činnosti InternetPoradny, kterou přibližuje skrze příklady reálných dotazů klientů i příslušných reakcí odborníků, jež byly poradnou vyřizovány. Uvedené autentické příklady otázek a odpovědí nejen že přinášejí užitečný vhled do konkrétních problémových oblastí lidské spirituality, ale také zřetelně poukazují na potřebnou integraci psychologie/psychiatrie s obory zabývajícími se spiritualitou.

Třetí kapitola nabízí vybrané teoretické podněty a myšlenky významných představitelů světové psychologie a religionistiky (W. James, W. C. Smith, G.W. Allport, J. W. Fowler a F. Oser), které autoři knihy považují za inspirativní pro praktickou pomoc v oblasti spirituality. Vybraná témata jsou opět vhodně ilustrována dotazy a poskytnutými odpověďmi z rubriky duchovního poradenství internetové poradny. Vhodně zařazená je také pasáž věnovaná koncepci naslouchání, jež poukazuje na význam nesoudícího postoje a bezpodmínečného přijetí klienta coby nezbytných podmínek pro vytvoření atmosféry vzájemné důvěry a opravdového zájmu. Upozorňuje na potřebnou míru sebereflexe poradce/terapeuta i jeho schopnost zvládat vlastní emoce a přináší také konkrétní doporučení ohledně toho, jak odolávat pokušením, jež by mohla negativně ovlivnit kvalitu terapeutického procesu.

Za obzvlášť cenný pokládám závěrečný oddíl knihy, v němž autoři přinášejí důležitá a prakticky použitelná témata týkající se rozličných potíží se spiritualitou, s nimiž se lze v poradenské praxi setkat. Týkají se především otázky sekt a sektářství, tzv. Božích vnučat, represivní mentality a sexuality i podrobněji zpracovaného tématu suicida. Příslušníci pomáhajících profesí zabývající se spiritualitou ocení především konkrétní doporučení, náměty a návody pro takový způsob interakce, který může potřebnému člověku v dané situaci skutečně pomoci.

Užitečné a účelné je také rozlišení různých typů spirituálních prožitků, k nimž by měl poradce přistupovat s otevřeností a bez předsudků.

Knihu pak uzavírá a tematicky završuje významné téma spirituálních otázek souvisejících se smrtí a s kompetentním provázením umírajícího.

Publikace jako celek nabízí čtenářům zasvěcený a nezaujatý pohled erudovaných odborníků na důležité a v praxi mnohdy opomíjené téma spirituality. Díky uvedeným příkladům jasně vystupuje do popředí potřebnost a praktická užitečnost dalšího vzdělávání pracovníků pomáhajících profesí v oblasti spirituality, a to nejen v edukativní rovině, ale také na úrovni sebereflexe a sebezkušenosti.

Nesporným kladem publikace je jmenný rejstřík citovaných autorů a bohatý seznam literatury, jenž zájemce o další studium odkazuje na hodnotné tuzemské i zahraniční prameny.

Celkově lze publikaci hodnotit jako významný a kvalitní zdroj poznatků o spiritualitě nejen pro psychology, psychiatry, poradce, sociální a pastorační pracovníky, ale také pro studenty oborů pomáhajících profesí. Všem těm poskytuje cenné podněty pro vlastní sebepoznání a seberozvoj i pro lepší porozumění jejich klientům.

PhDr. Alena Slezáčková, Ph.D
Psychologický ústav FF MU v Brně

Slezáčková, A. (2012). Spiritualita v pomáhajících profesích [recenze]. *E-psychologie* [online], 6 (3), 27-28 [cit. vložít datum citování]. Dostupné z WWW: <<http://e-psycholog.eu/pdf/slezackova-rec.pdf>>. ISSN 1802-8853.